Rakovnica
1327 - 2009

RAKOVNICKÉ OBECNÉ NOVINY

Číslo 1
✷
Ročník IX
✷
Január
2009

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí obec Rakovnica

Rakovnica má všetky predpoklady na to, aby sa stala kultúrnou, športovou a turistickou obcou

Ing. Miroslav Genči poslanec OZ, je členom Komisie pre riešenie aktuálych otázok života obce. Pracuje ako učiteľ odborných predmetov na SOŠ Hviezdoslavova ul. v Rožňave.

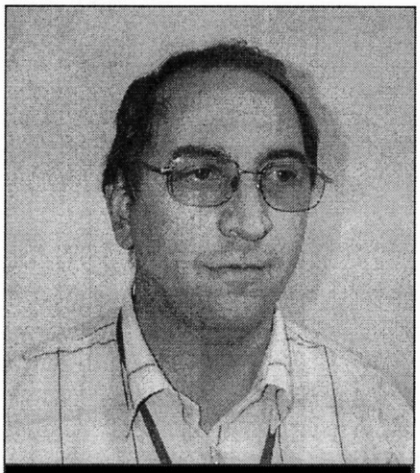

Ing. M. Genči, poslanec OZ

S akými predsavzatiami ste nastúpili na post poslanca?

Funkcia poslanca je predovšetkým o zodpovednosti vo vzťahu k občanom i k svojej obci. Ako poslanec rozhodujem o veciach, ktoré sa mňa a ostatných občanov bezprostredne dotýkajú. Nie je mi ľahostajné čo sa v deje v obci a okolo mňa. V obci platíme dane a chcem sa podieľať na rozhodovaní o tom ako sa má s nimi narábať. Svojím hlasom chcem rozhodovať akým smerom i cestou pôjde rozvoj našej obce. Chcem zmenu k lepšiemu pre obec , pre mňa, naše deti a všetkých občanov. Vytvárať podmienky pre lepší život, žiť spokojnejšie a v peknom prostredí. Mám tu svoje korene, tu sa cítim dobre, tu žijem. Považujem to ako povinnosť vyplývajúcu zo zákonných ustanovení týkajúcich sa verejnej správy, bežného života a potrieb obce a občanov.

Ktoré otázky sú Vám najbližšie, na čo sa zameriavate?

Tých otázok je mnoho, nie vždy sa dajú realizovať podľa návrhov a názorov, či už z kapacitných dôvodov alebo finančných dôvodov. Predovšetkým pozorne načúvam názory, podnety a žiadosti od občanov a podľa možnosti ich riešim. Hľadám rezervy ako zabezpečiť efektívnosť práce ľudí pri správe majetku obce a v službách občanom. Predovšetkým modernizáciu verejnej správy najmä zavádzanie informatizácie a internetizácie obce a občanov. Osobne poskytujem zoznamovanie sa s týmito prostriedkami občanov a doškoľovanie. Kladom je , že v obci už je zavedený internet a každý občan obce má možnosť sa pripojiť čím sú vytvorené podmienky pre získavanie najnovších poznatkov života, vedy, kultúry, športu a z rôznych oblastí hospodárskeho a spoločenského diania. Pomocou internetu je možné komunikovať s celým svetom, čoho sú príkladom komunikácia naších občanov z Írska Duramu, Londýna a ďalších miest. Komunikácia je možná E-mailom, internetovým telefonom alebo audiovizuálne, kde pomocou kamery vidíme s kým komunikujeme.

Čo by sa dalo v obci urobiť na zlepšenie života občanov ?

Okrem dokončenia vodovodu v obci a kanalizácie, ktoré sú životne dôležité pre občanov uvediem niektoré oblasti, ktoré nie sú finančne náročné a dajú sa realizovať:

- organizovať verejné zhromaždenia pre občanov, kde by boli informovaní o situácii v obci a mohli predkladať svoje požiadavky, názory a námety pre ich riešenie.
- podľa vzoru obce Rudná upraviť stred obce pri obecnom úrade zeleňou, kvetinami, lavičkami,prístreškom pre zastávku autobusov.
- organizovať verejnú súťaž o najkrajšiu predzahrádku, balkon, trávniky okolo domov.
- Čistenie rigolov okolo hlavnej cesty .
- Opravu obecného rozhlasu pred obchodom DEAD.
- Orientovať súkromných podnikateľov na predaj aj v časti Hostinec.
- Aktualizovať úradnú tabuľu na Hostinci a jej údržbu.
- Budovanie malých kompostární na biologický odpad majiteľmi nehnuteľností.
- Podpora majiteľov domov, ktorí si upravia vonkajšie fasády na vlastné náklady.

Predovšetkým na konci roka 2008 v polovici funkčného obdobia vyhodnotiť rozvojové zámery obce za roky 2007-2008 a prijať opatrenia na ich splnenie.

Aká je Vaša vízia do budúcnosti obce?

Podľa môjho názoru Rakovnica má všetky predpoklady k tomu , aby sa stala kultúrnou, športovou a turistickou obcou. Vizitkou reprezentácie obce, starostu,OZ a občanov je čistota a poriadok verejných priestorov,zelene a životného prostredia. Ide len o to, aby občania pochopili, že čistota obce, verejných priestranstiev je vizitkou nás všetkých. Organizovanie spoločenských, športových a kultúrnych podujatí je podmienkou pre pohybovú činnosť. Venovať pozornosť vytváraniu podmienok pre dôstojný život staršej generácie.

Ako sa môžu na Vás občania kontaktovať?

Môj telefony kontakt bol zverejnený v RON č.4/2008. Najlepšie je osobne sa kontaktovať so svojimi požiadavkami, námetmi alebo názormi. Ďalšími možnosťami sú cez OcÚ, poslanecký deň každú stredu od 14,30-16,30 hod alebo pomocou schránky na OcÚ.

Za rozhovor ďakujú RON

UDALOSTI, NÁPADY, INFORMÁCIE, MYŠLIENKY, POSTREHY

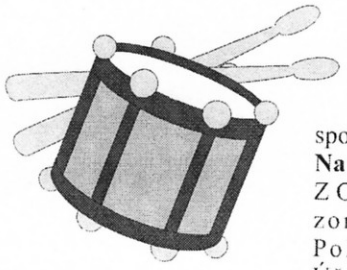

Krátke informácie

Jablko roka
Ako sme sa dozvedeli jablko roka 2008 v Rakovnici vypestoval Ing. Ondrej Lešták. Jablko bolo z odrody Prima. Farba i tvar jablka úžasná. Hmotnosť 339 gramov. Obvod 33 cm.

Aj to je filozofia
Istá pani pri rozhovore s priateľkou o živote poukázala na zvláštnu životnú filozofiu. Podotkla, že všetko je pominuteľné a s vekom sa mení aj pohľad na život. Jej starká často hovorila: „Čo zješ a vypiješ, to na svete užiješ. Čo po tebe zostane, nevieš kto to dostane."

Krátke leto
V našej obci sú letá krátke. Občas leto posunie pekná, teplá jeseň. V roku 2008 zima končila v máji. Ukazovateľom leta bolo odstavenie kúrenia. Nástup chladných dní občania merajú začatím kúrenia. V septembri bolo potrebné večer prikúriť. Noci boli chladné.

Najväčšia dula
Dula podlhovastá ľudove nazývaná bižalma sa hojne pestuje aj v Rakovnici. Najväčšia v roku 2008 mala 450 g hmotnosť, obvod 33 cm.

Prvý mráz
Prvý mráz v obci bol nameraný ráno 18. 10. 2008. Pri potoku občania namerali -3 °C.

Cedovanie
V uznesení OZ č. 12 sa objavilo nové slovo cedovanie. Cedovať znamená postúpiť, preniesť svoju pohľadávku na iného napr.: prevzatie stavby s tým, že stavbu dokončí a tým sa stáva vlastníkom alebo spoluvlastníkom.

Na nákupy
ZO JDS v Rakovnici zorganizovala zájazd do Poľska dňa 18. 10. 2008. Účastníci si prišli na svoje. Každý z nich nakúpil to čo potreboval.

Rozprávkové dedičstvo
V Rožňave dňa 17. 10. 2008 sa uskutočnila celoslovenská konferencia pod názvom „Rozprávkové dedičstvo" pri príležitosti 180. výročia narodenia Pavla Emanuela Dobšinského. Za obec Rakovnicu sa konferencie zúčastnila predsedníčka MO MS Katka Nociarová a členka výboru Mgr. Mária Sabová.

Dozreté figy Foto: Dr. Sabo

Dozreli
Pán J. Bradáč pestuje figy už veľa rokov. Často mu kvitli i zarodili, ale veľakrát nedozreli. Bolo príliš krátke leto. V roku 2008 zarodili na dvakrát. Prvá úroda bola vraj úžasná. Plody nádherné, veľkosti hrušiek. Chuťove niečo výnimočné. Druhá úroda bola poznačená chladným jesenným počasím a aj preto celkom nedozrela.

Hodnoty
Normy správania, vhodná komunikácia sú podstatné prvky našej kultúry. Popri tom existujú aj hodnoty, ktoré sa vyžadujú vo firmách. Ak sa chceme zamestnať je dobre ich poznať, vedieť. Ide o také hodnoty ako náročnosť, čestnosť, nadšenie, tvorivosť, zodpovednosť.

Náročnosť
Pod týmto pojmom sa rozumie náročnosť voči sebe. Treba byť stále lepší. Slová „NIE", „NEDÁ SA" nie sú odpoveďou. Je potrebné hľadať riešenia. Majme na mysli, že priemernosť dnes nestačí.

Nadšenie
Pre prácu sa treba nadchnúť. Robiť ju profesionálne. Odovzdávať i naberať vedomosti, zdokonaľovať zručnosti, neustále sa vzdelávať.

Čestnosť
Robíme, konáme čestne vždy a všade. Presadzujeme transparentnosť. Upozorňujeme na chyby a pomáhame ich odstraňovať.

Tvorivosť
Skúšame nové veci, postupy, spôsoby, metódy. Prinášame nové riešenia. Prichádzame s novými myšlienkami.

Zodpovednosť
Úlohy plníme zodpovedne, lebo sú adresné. Nie je žiaduci alibizmus, kolektívna zodpovednosť. Cítime zodpovednosť za všetko čo robíme. Šetríme zdroje. Ekonomicky narábame so svojím časom.

Gulášový
Rok 2008 sa v obci okrem iného niesol v znamení varenia gulášov. Okrem súkromných, rodinných posedení pri guláši to boli aj iné akcie. Najväčšia akcia bola prezentácia gulášmajstrov, posedenia pre dôchodcov (Deň dôchodcov), banícky deň ...

Nová adresa Maj Gemer
Webová stránka Maj Gemer pracuje na novej adrese: **www.dobos.revuca.net**. Príspevky, listy, fotografie posielajte na adresu: **odobos@gmail.com**. O stránke informuje aj svojich priateľov a krajanov. Pripomíname, že na stránke sú články, fotografie aj z Rakovnice.

Cenné
Historicky cenné sú na obecnom cintoríne staré náhrobky. Pod ťarchou kameňa, v mäkkej pôde, klesajú do zeme. Časť hrobov je už opustených. Na náhrobných kameňoch (sú z bridlice, ktorá sa tu bežne vyskytuje) sú časom zastarané a zanikajúce nápisy. Zvláštnosťou je, že veľa písmen je písaných zrkadlovo napr.: miesto písmena S je napísaný otáznik. Náhrobky sa nachádzajú v tzv. starom cintoríne a svedčia o dávnej histórii obce a jej obyvateľoch.

Návrh
V súvislosti so starými náhrobnými kameňmi sme dostali aj návrhy, ktoré podporujú aj pamiatkari. Z opustených hrobov šetrne vybrať kamene, ošetriť ich a v spolupráci s pamiatkarmi osadiť na jednom mieste. Zachováme tak históriu i pietu predchodcov žijúcich v obci.

Pietne miesto
Občania obce oznámili RON zaujímavý nápad a zároveň

Pokračovanie na strane 4.

NÁŠ ROZHOVOR

Všetko staré má svoju históriu

Emil Koltáš je dôchodcom. Svoj čas využíva užitočne, plodne. Je našim najznámejším zberateľom so širokým záberom. Snaží sa zachrániť každú vec pred zničením, zaniknutím. Väčšinu svojho života strávil v Čechách. Pracoval vo Výskumnom ústave uránového priemyslu v Prahe.

RON sa s nim porozprávali a položili zopár otázok a tu sú jeho odpovede:

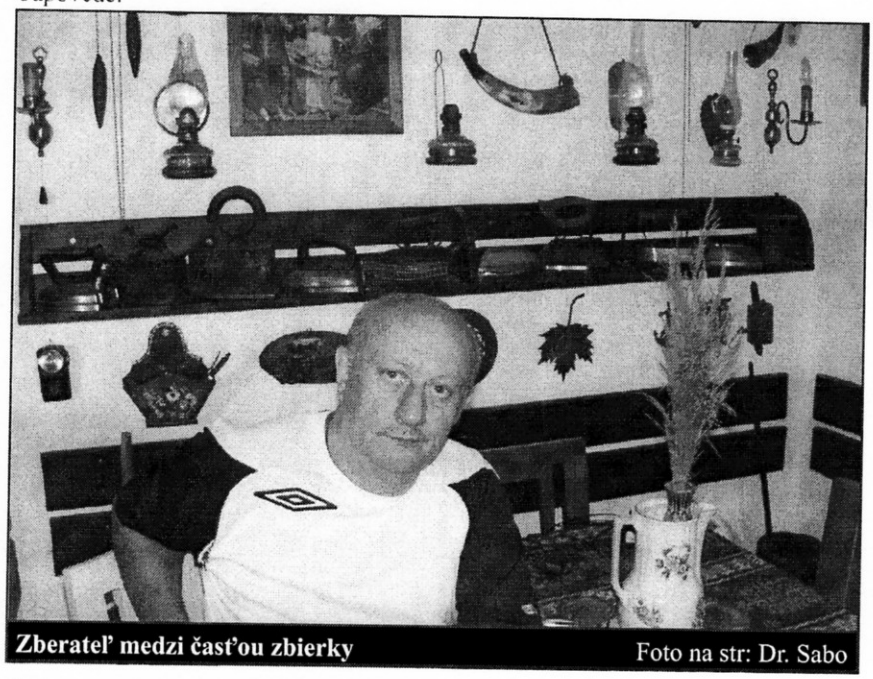

Zberateľ medzi časťou zbierky Foto na str: Dr. Sabo

O tebe je známe, že máš osobitný vzťah k starožitnostiam. Čo ťa k tomu motivovalo?

Motivovali ma viacerí ľudia. V prvom rade to bol môj otec. Bol zručný, vyrábal veci z dreva. Ja som ho obdivoval a dal som si predsavzatie, že to čo po ňom ostane zachovám pre spomienku i budúce generácie.

Kedy si začal zbierať veci, ktoré dýchajú minulosťou?

Ostal som verný svojmu predsavzatiu. Ako žiak, študent i pracujúci som nič nevyhadzoval. Uchovával som dokumenty, mince, listy, lampy i ďalšie výrobky. Čo ľudia nepotrebovali, vyhadzovali, zbavovali sa toho, ja som to zachraňoval.

Čo pre teba znamenajú ľudské výrobky z čias minulých?

Znamenajú pre mňa ľudskú činnosť, prácu a um ľudí, ktoré dali do dreva, kovu ich cit i dušu. Robili to pre radosť i potešenie iným a spojili to s hrdosťou, že niečo pekné a užitočné vytvorili.

Na čo sa najviac zameriavaš?

Všetko staré má svoju históriu. Uvedomujem si, že i banálne, bežné, všedné veci sa nebudú vyrábať a ja ich zachovám a to ma upokojuje, teší. Zbieram rôzne veci. U mňa nájdete i také drobnosti ako nátačky, nožnice, kružidlá, okuliare atď.

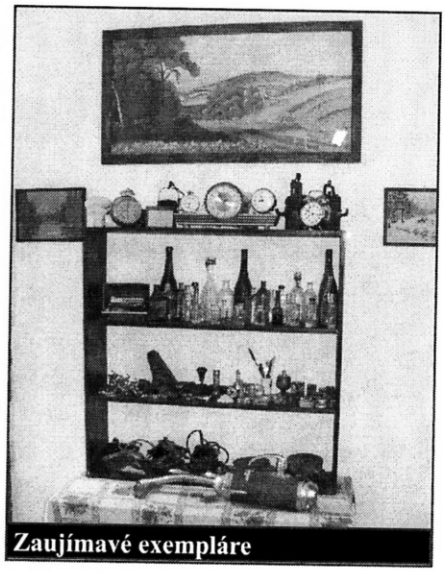

Zaujímavé exempláre

Kde a ako ukladáš získaný materiál?

Vlastním rodinný dom po rodičoch. Ten mi okrem bývania slúži aj na ukladanie získaných vecí. Snažím sa ich zladiť so svojim nábytkom a priestorom ktorý mám.

Ako ti môžu pomôcť ľudia pri získavaní materiálov?

Som vďačný za každú vec, ktorú získam. Ak niekto mieni niečo vyhodiť, rád ho od toho odbremením. Neničte, nevyhadzujte tzv. staré veci. V prípade záujmu kontaktuje ma na mobile 0918 390 560.

RON ďakujú za rozhovor

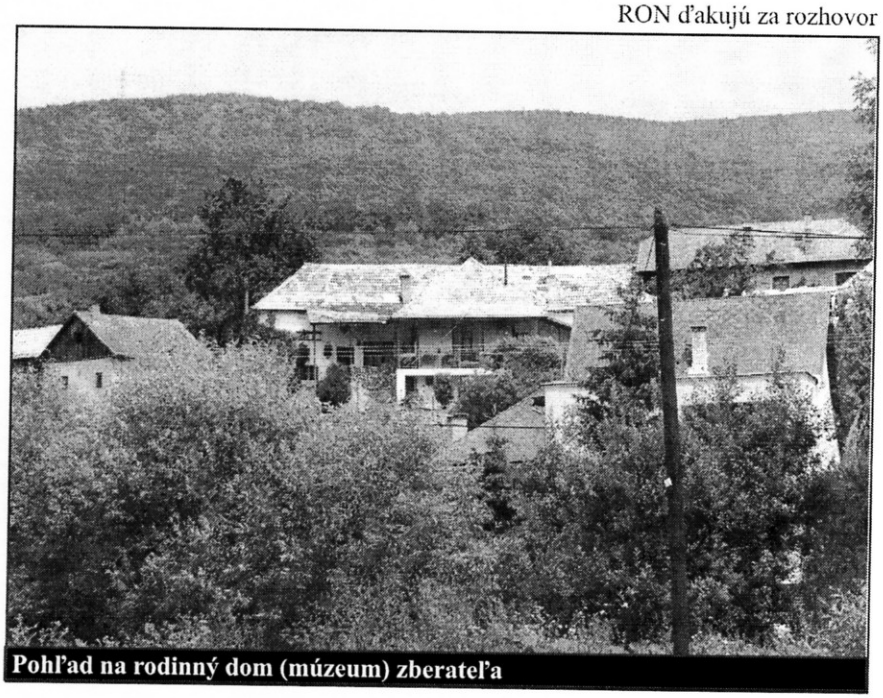

Pohľad na rodinný dom (múzeum) zberateľa

UDALOSTI, NÁPADY, INFORMÁCIE, MYŠLIENKY, POSTREHY

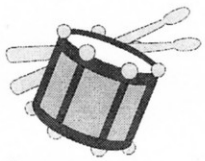

pokračovanie zo str. 2

návrh. Navrhujú vytvoriť pietne miesto na obecnom cintoríne. Na tomto mieste by sa vzdala úcta rodákom, ktorí odpočívajú v ďalekých krajinách (mimo rodnej obce). Ďalej všetkým, ktorí padli v čase vojny v obci a jej okolí... Na pietnom mieste napr.: vytvoriť a osadiť drevený kríž s pamätnou tabuľou a miestom na ukladanie kvetov a pálenie sviečok.

Prikrmovali

Naši poľovníci myslia aj na poľovnú zver. V jeseni vyvážali ovocie do revírov. Vrecia plné jabĺk rozsypali na miesta, kde sa zver rada zdržuje. Zásobovanie jablkami im umožnila nadmerná úroda.

Nový druh

V RON sme už písali, že sa v obci objavil (pribudol) nový druh komárov. Okrem spomínaného bol tu aj ďalší. Tento sa vyznačuje tým, že okrem nepríjemných štípancov je aj prenášačom choroby, ktorá sa volá dirofilarióza. Choroba napadá psov, iné mäsožravce ale i človeka.

Bonita pôdy

Bonita pôdy sa vyjadruje v bonitovaných pôdno ekologistických jednotkách BPEJ. V podstate je to sedemmiestne číslo. V obci máme pestrú škálu BPEJ. Veľa záleží na tom, kde sa konkrétny pozemok nachádza. Podľa informácie starostu obce občanom na požiadanie sa informácia BPEJ poskytuje. Vo všeobecnosti najlepšiu bonitu majú pozemky okolo potoka. Menej lepšiu v severnej časti pod lesom a juhu na úbočí Plešiveckej planiny.

Kronikárka

Kronika cirkevného zboru (ECAV) v Rakovnici sa začala užívať od 20. mája 2004. Prvé zápisy urobila Mgr. Ľuba Birková. Po nej korniku prevzala Helena Korintušová, poddozorca ECAV, ktorá v nej pokračuje.

Predstavitelia ECAV:

Farárka
Mgr. Daniela Kissová

Poddozorca
Helena Korintušová

Pokladníčka
Zuzana Parobeková

Kronikárka
Helena Korintušová

Presbyterky
Zuzana Fabiánová
Mária Popálená
Zuzana Birková
Margita Kučerová

Zástavba rodinných domov Foto: Dr.Sabo

Prvé sneženie

Ráno 23. novembra 2008 bola teplota -10 °C. V dopoludňajších hodinách k mínusovej teplote pribudol aj letmý sneh. Stopa po ňom neostala. Padol iba na ukážku. Situácia sa zmenila na Katarínu kedy napadol sneh až do výšky 15 cm. Celá obec bola nádherne zasnežené, vybielená.

Zodpovedne

Na Slovensku je prezentovaný projekt Zodpovedne.sk. Cieľom projektu je ochrana detí, mládeže, ale i ostatných pred internetovým násilím, zneužívaním... ide o zodpovedné správanie sa na internete. V rámci projektu je vytvorená bezplatná linka pomoci - www.pomoc.sk, e-mail: potrebujem@pomoc.sk, telefonná linka 0800 500 500. Podrobnejšie informácie sú na stránke www.zodpovedne.sk

V súlade so zákonom

Lesné pozemkové spoločenstvo (LPS) v Rakovnici, v jeseni minulého roku, malo dve pravidelné kontroly. Prvú vykonal Obvodný lesný úrad v Rožňave. Cieľom bolo plnenie a dodržiavanie predpisov lesného hospodárskeho plánu (LHP), vedenie lesnej hospodárskej evidencie (LHE), povinnosti pri ťažbe a preprave dreva, povinnosti pri ochrane lesa. Vykonaná bola kancelárska a vonkajšia (terénna) kontrola. Výsledkom kontroly bol záver v ktorom sa konštatovalo, že LPS v Rakovnici pracuje podľa vyhotoveného LHP s cieľovým prístupom pri plnení platného LHP na roky 2002 -2011.

Druhú kontrolu vykonalo Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Rožňave. Kontrola bola zameraná na ochranu lesov. Posudzovala sa dokumentácia, mapové podklady, prevádzkyschopnosť, zabezpečenie vybavenia, ochrana pred požiarmi. V podstate LPS plní základné opatrenia v zmysle zákonov. Určité nedostatky je možné flexibilne napraviť. V zásade je možné konštatovať, že predseda LPS Ján Dányi i výbor si úlohy a opatrenia súvisiace so zákonmi plnia. Zodpovedným prístupom napomáhajú ochrane a rozvoju celej spoločnosti.

Ďalší absolventi

O tom, že počítač je potrebný aj pre generáciu nad 40 rokov sa presvedčili ďalší dvaja občania obce. Absolvovali druhý stupeň z projektu „40 UP Užívajme počítač po štyridsiatke" od firmy Microsoft. V rámci toho sa venovali využívaniu počítačových programov. Kurz zrealizovala SOU Hviezdoslavova 5 v Rožňave.

Nová tvár

Obecný klub sa postupne mení z vnútra i z vonku. Vymenili sa okná, okapy. Ako sme mali možnosť vidieť, pri rekonštrukcii sa mení čelná strana klubu. Na rade sú vstupné dvere. Nová strieška vytvorí oddychovú zónu pre občanov a čakajúcich na autobus. Na lavičkách si budú môcť odpočinúť, ukryť sa pred dažďom a slnkom. Schody už majú iný štýl. Pravdepodobne pribudnú veľké betónové kvetináče, osvetlenie i nové osadenie verejného telefónneho prístroja.

Z HISTÓRIE

Odchádzali do sveta za zárobkom a lepším životom

Ekonomika a rozvoj krajiny sa často drasticky mení s časom, raz je to dobré, inokedy zlé (nezamestnanosť a pokles životnej úrovne ľudu). Vtedy mnohí ľudia hľadajú svoju obživu a uplatnenie v zahraničí a zo svojej domoviny odchádzajú.

Aj na Slovensku v minulosti bolo niekoľko období, kedy naši ľudia aj z Rakovnice odchádzali do sveta za zárobkom a lepším životom.

Jedna takáto vlna vysťahovalcov zachvátila aj Rakovnicu (Rekeňu). Bola to najmä hospodárska kríza v rokoch 1930 - 1933. Vtedy z Rekeni „do sveta" odišiel Ladislav Chlebuš do Francie. Potom ako baník Ľudovít Kravec do Belgie a Ondrej Máťaš st. do Francie. Pracovali v miestnych baniach ako baníci. Ujo Ľudovít Kravec (otec syna Ľudovíta, dcéry Mariky Sedlákovej a syna Lacka Kraveca) odpracovali 9 rokov v uhoľných baniach Belgicka (uhoľný revír Liege). Po roku 1945 sa vrátili do Rekeni. Prv zomrel v Rekeni ujo Ľudovít Kravec a potom jeho manželka „Belgičanka". Zostal po nich prázdny dom v Rakovnici (blízko kultúrneho domu).

Náš krajan Ondrej Máťaš st. s rodinou odišiel do francúzskych železorudných baní v Lotrinsku mesto Potigny. Ja som sa v tomto meste ocitol v roku 1997. Už železorudné baníctvo aj tam skončilo. Ale v tomto revíri navŕtali horúcu minerálnu vodu a dnes je tam veľké rekreačné stredisko. (Aj my by sme mali po baníckej činnosti hľadať v našom regióne iné náhradné aktivity a lepšie využitie našich potenciálov).

Aj rodina Máťašova sa vrátila z Francie späť na Slovensko po roku 1945. Mali tri deti. Syn Ladislav a Ondrej Máťaš (už zomreli). Zostala dcéra Marika Némethová u Dory ešte žije. Všetky tri deti ovládali francúzštinu čo je zvlášť dnes veľmi cenné.

Tretí Chlebuš Laci st. odišiel do Francie. Tam sa aj oženil a bol v Rakovnici asi dvakrát (pred pár rokmi) pozrieť si rodinu a korene kde vyrástol. Ale vrátil sa naspäť do Francie. Na to sa nedá zabudnúť.

Ďalší prípad je Koltášová (od Koltáša na zadku). Je to stará matka Emila Koltáša (Pražáka), matka jeho otca Jána Koltáša - Chlebuša, ktorý už nežije (dožil sa 95 rokov veku). Tam v Amerike v Kalifornii sa znova vydali za Slováka zo Spiša - Beráneka. Tam mali ešte 6 detí. Celý rod Beránekovcov v Kalifornii (a po celej USA) má dnes už vyše 500 duší. Ja som bol v roku 2003 na XIX. Svetovom baníckom kongrese v Las Vegas (Štát Nevada). Keďže Kalifornia je susedný štát s Nevadou bol som aj v Kalifornii a navštívil som aj rodinu Beránekovcov v mestách Orangewile a Rosewile (blízko hlavného mesta Sacramenta). Navštívil som dcéru Sophiu (už zomrela v marci 2008 ako 97 ročná). Ďalej vnučku Dorothea Clark (ktorá má otca Ukrajinca, matka je Slovenka a jej muž je Američan George Clark). Tu vidieť ako ľudia vo svete sa miešajú a spolu žijú.

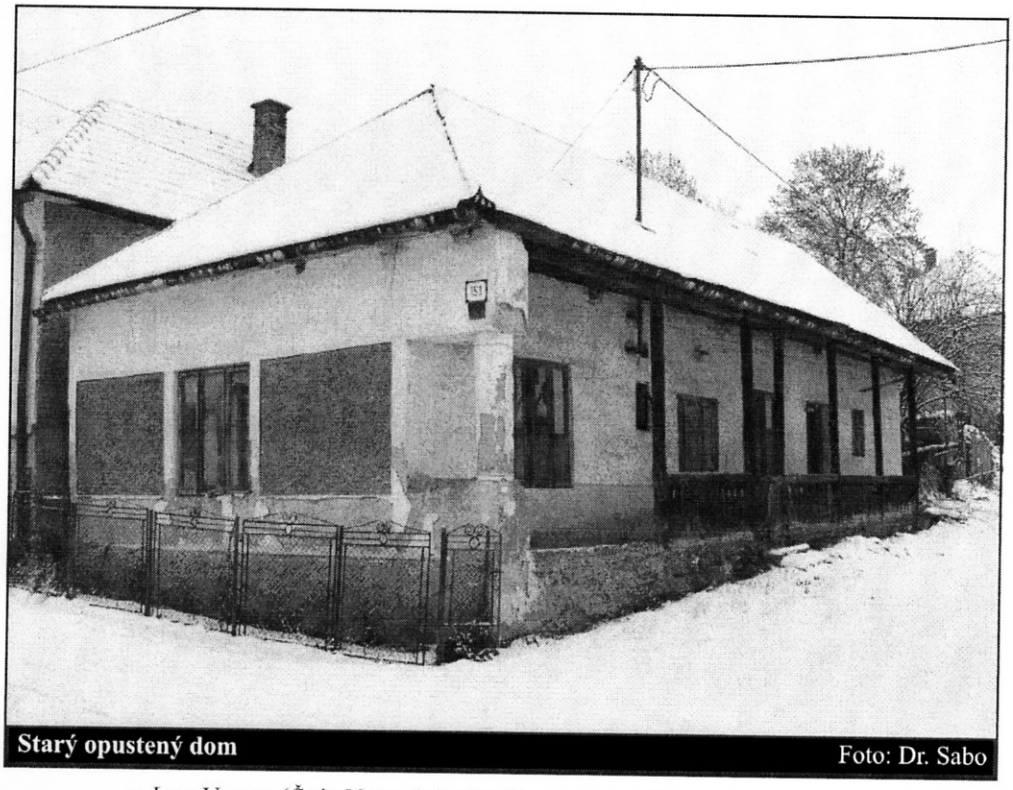

Starý opustený dom Foto: Dr. Sabo

Treba povedať, že v našom Gemeri nebolo veľké vysťahovalectvo (napr. oproti Zemplínu, Šarišu a Spišu). To preto, že tu boli bane a možnosť lepšieho zamestnania, ako v iných regiónoch Slovenska. Ale je zaujímavé, ako sa rozvíjali naše 3 susedné banícke dediny (Rudná, Rakovnica a Rožňavské Bystré). Podľa knihy „Malá encyklopédia Slovenska" (z roku 1986) sa uvádza:

1. Rakovnica (Rekeňa) - obec založená v roku 1327 - v roku 1980 mala 736 obyvateľov
2. Rudná - obec založená v roku 1291 - v roku 1980 mala 881 obyvateľov
3. Rožňavské Bystré - obec založená v roku 1318 - v roku 1980 mala 649 obyvateľov

Z týchto troch obcí je najstaršia Rudná o 27 rokov, mladšie je Rožňavské Bystré a o 36 rokov je mladšia naša Rekeňa. Tá vtedy vznikla pod Iváďovom, na mieste kde je náš historický kamenný kostol Magdoléna. Aj počty obyvateľov v týchto troch obciach sa znížili (mladí ľudia odchádzajú z dedín do mesta). Dnes má Rakovnica okolo 610 obyvateľov.

Prof. Ján Fabián

Z KULTÚRY

Slávnostné odhalenie pamätnej tabule P. E. Dobšinskému

Upršaná nedeľa nezabránila tomu, aby deň 14. december 2008 v Rakovnici sa stal sviatočným dňom. Občania obce i hostia sa zišli pri zvláštnej, nevšednej, výnimočnej príležitosti odhalenia pamätnej tabule P. E. Dobšinskému na budove evanjelického kostola.

K slávnostnej atmosfére prispeli i milí hostia: Ing. Martin Gallík za Krajskú radu MS, Ing. Zlatica Halková kultúrno- osvetová pracovníčkaMS v Rožňave, Mária Halková za Oblastné pracovisko v Rožnave, PaedDr. Mgr. Milan Sajenko vedúci expozície rodného domu P. E. Dobšinského v Slavošovciach, JUDr. Ján Klobušník za MO MS Vlachovo, Ľudmila Petergáčová za MO MS Nižná Slaná, Ing. Ondrej Lorko starosta obce a predsedníčka MO MS v obci Katarína Nociarová.

Starosta obce s hosťami

V kultúrnom programe vystúpila Danka Kuchenová hrou na flautu a Jakub Doboš prednesom básne od M. Rúfusa. Po odhalení pamätnej tabule sa ujal slova starosta obce. Vyzdvihol osobnosť Dobšinského okrem iného aj preto, lebo „tu u nás, z nášho prostredia, od našich prarodičov načerpal mnoho námetov." Príhovor ukončil slovami: „Som rád a hrdý na to, že jeden z pamätníkov bude aj v našej obci pripomínať, že tu pôsobil človek hodný zapamätania a úcty nás všetkých."

Zaujímavé bolo vystúpenie PaedDr. Mgr. Milana Sajenka. Všetkých zúčastnených oslovil nevšedným, pútavým prierezom života, práce a činnosti Dobšinského.

Ďalšie príhovory sa niesli v duchu odkazu farára, dejateľa, učiteľa, spisovateľa, zberateľa národných piesní, povestí, prísloví, porekadiel, riekaniek, hier, obyčajov, povier, rozprávok súčasnej generácii.

Slávnostný akt odhalenia pamätnej tabule umocnila spoločne zaspievaná pieseň „Daj Boh šťastia tejto zemi." Oslava sa ukončila neformálnym stretnutím účastníkov so starostom obce v zasadačke obecného úradu pri teplom čaji, káve a tradičnom pečive.

Text a foto: Dr. Sabo

Všetci spoločne spievali

OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO

Poplatky a úhrady za služby vykonávané obcou v roku 2009

Prenájom náradia:

- rebríka	1,99 €	60,- Sk
- miešačky	1,99 €	60,- Sk
- cirkulárky	1,99 €	60,- Sk
- kozy	0,33 €	10,- Sk

Prenájom kultúrneho domu:

- tanečné zábavy, diskotéky, plesy	49,79 €	1 500,-Sk
- kultúrno športové akcie	9,95 €	300,- Sk
- reklamno predajné akcie, ak trvajú viac ako 4 hodiny	49,79 €	1 500,-Sk
- reklamno predajné akcie, ak trvajú menej ako 4 hodiny (sa uhrádza za každú začatú hodinu)	6,63 €	200,-Sk
- pohrebné hostiny, kary	16,59 €	500,- Sk
- zapožičanie riadu	9,95 €	300,- Sk

Prenájom obecného klubu:

- tanečné zábavy, diskotéky, plesy	23,23 €	700,- Sk
- kultúrno športové akcie	4,97 €	150,- Sk
- reklamno predajné akcie, ak trvajú viac ako 4 hodiny	23,23 €	700,- Sk
- reklamno predajné akcie, ak trvajú menej ako 4 hodiny (sa uhrádza za každú začatú hodinu)	3,48 €	100,- Sk
- pohrebné hostiny, kary	9,95 €	300,- Sk
- zapožičanie riadu	6,63 €	200,- Sk

Prenájom zasadačky:

- kultúrno športové akcie	4,97 €	150,- Sk
- reklamno predajné akcie, ak trvajú viac ako 4 hodiny	16,59 €	500,- Sk
- reklamno predajné akcie, ak trvajú menej ako 4 hodiny (sa uhrádza za každú začatú hodinu)	3,48 €	100,- Sk
- pohrebné hostiny, kary	9,95 €	300,- Sk

Prenájom inventára:

- stola	0,33 €	10,- Sk
- stoličky	0,16 €	5,- Sk

Poskytnuté služby:

- za vyhlásenie jedného oznamu alebo rozhlasovej relácie	4,97 €	150,- Sk
- za vyhlásenie o predaji na verejnom priestranstve v obci	4,97 €	150,- Sk
- za vyhlásenie relácie k narodeninám	4,97 €	150,- Sk
- za vydanie potvrdenia	1,65 €	50,- Sk
- za kopírovanie listín	0,09 €	3,- Sk

ROZPOČET OBCE NA ROK 2009

Príjmy	€	tis. SK
Daňové príjmy - dane z príjmov, dane z majetku	75 018,26	2 260
Daňové príjmy - dane za špecifické služby	3 651,33	110
Nedaňové príjmy - príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	4 315,21	130
Nedaňové príjmy - administratívne poplatky a iné poplatky a platby	2 987,45	90
Nedaňové príjmy - úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, vkladov	66,39	2
Iné nedaňové príjmy	331,94	10
Tuzemské bežné granty a transfery	6 970,72	210
Bežné príjmy spolu:	93 341,30	2 812
Kapitálové príjmy		
Príjmové finančné operácie	663,88	20
Rozpočtové príjmy spolu	**94 005,18**	**2 832**

Výdavky		
01.1.1 Výdavky verejnej správy	69 707,23	2 100
03.2.0 Ochrana pred požiarmi	663,88	20
04.1.2 Všeobecno-pracovná oblasť - aktivač.čin.	663,88	20
04.5.1 Cestná doprava	663,88	20
05.1.0 Nakladanie s odpadmi	7 302,66	220
06.4.0 Verejné osvetlenie	331,94	10
08.3.0 Vysielacie a vydavateľské služby	1 327,76	40
08.6.0 Rekreácia, kultúra a náboženstvo inde neklasifikované	3 717,72	112
10 Sociálne zabezpečenie	6 970,72	210
Bežné výdavky spolu:	91 349,66	2 752
Kapitálové výdavky		
04.5.1.3 Správa a údržba ciest		
06.2.0 Rozvoj obcí	2 655,51	80
Kapitálové výdavky spolu:	**2 655,51**	**80**

Bežné výdavky spolu	91 349,66	2 752
Kapitálové výdavky spolu	2 655,51	80
Výdavkové finančné operácie		
Rozpočtové výdavky spolu	94 005,18	2 832
Bežné príjmy	93 341,30	2 812
Kapitálové príjmy		
Príjmové finančné operácie	663,88	20
Rozpočtové príjmy spolu	94 005,18	2 832
Hospodárenie celkom	**0**	**0**

SPOLOČENSKÁ KRONIKA, Z DOMÁCEHO SLOVNÍKA

Najstarší občania obce v roku 2008

Ženy		Muži	
Breznayová Mária	92 rokov	Bradáč Peter	83 rokov
Koltášová Zuzana	87 rokov	Fabián Ján	82 ročný
Gallová Zuzana	86 rokov	Hlaváč Ondrej	81 rokov
Krištofyová Margita	86 rokov		

Oznámenie:

V súlade s § 6 ods. 3 zákona 167/2008 Tlačového zákona je vlastníkom novín Rakovnické obecné noviny Obec Rakovnica.

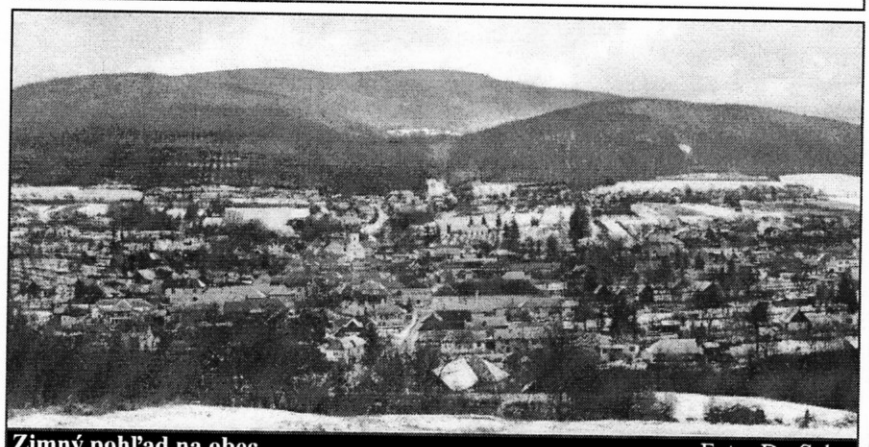

Zimný pohľad na obec Foto: Dr. Sabo

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Oslava životných jubileí

Január 2009

75 rokov

Sedláková Terézia

65 rokov

Siposová Helena

60 rokov

Krištofčo Jozef

Február 2009

60 rokov

Dóbisová Ružena

Jubilantom srdečne blahoželáme

Navždy nás opustili

Rozlúčili sme sa

Kóžarová Zuzana (90 ročná)	† 18. 11. 2008
Bradáč Ľudovít (85 ročný)	† 03. 12. 2008

Pozostalým vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

Z domáceho slovníka

Rakovnické nárečie	
bakavia	-bodkované, špinavé
boganče	- pracovné topánky
bialia	- biele
belavia	- modré
bakula	- drevená palica na podopieranie pri chôdzi
boks	- krém na topánky
bajúsy	- fúzy
botoše	- čižmy kožené, filcované, remenné
biglajs	- žehlička
bvab	- bob, fazula
buben	- na bubon sa bubnovalo v kapele, ale aj na šporáku rúra čo sa pieklo
buďogóje	- spodné prádlo
bútor	- nábytok
brunkat	- brnkať
bugár	- ovad
bránit	- znamenalo brániť pri futbale, brániť niekoho pri bitke, ale aj pole sa bránilo, rovnalo bránou- metrové rozštvrtené drevo
šikovat	- viesť niečo alebo niekoho
štrupandle štrompandle	- guma čo držala pančuchy na stehnách
štrimfle	- cvernové ponožky
šijacá mašina	- šijací stroj
šeškäná mašina	- stroj na sečku
šifonír	- skriňa
štrang	- lano spletené z handier
šódra	- stehno z prasaťa
šmitna	- kováčska dielňa
šijä viam	- či ja viem?

Zbiera: Emil Koltáš

V NAŠOM NÁREČÍ

Šva mi rospráväli tetka

/spomienky na život /

Nová rubrika „V našom nárečí" si získala čitateľov v obci, ale aj mimo nej. RON na rubriku má priaznivé a povzbudzujúce odozvy. Nárečie zaujalo celkovým spracovaním, živým slovom. Veľa tomu napomohli základné, úvodné vysvetlivky. Čitatelia tak lepšie pochopili text i jeho význam. Pri poznávaní jazyka sa v mnohom i poučili. Tu sa ukázala aj zásluha autora Mgr. Gabriela Rozaiho na zachovaní a zverejnení nášho nárečia.

Vysvetlivky k textu: na uľahčenie čitateľnosti textu som sa v spolupráci s dialektológom rozhodol pre zjednodušenie zápisu, konkrétne o nepoužívanie spodobovania (ani splývania) spoluhlások na konci slov, ponechávam ich teda v spisovnej podobe, napr. *plet len* (plieť ľan) namiesto reálne vysloveného *pled len*, *tak nám* namiesto *tag nám*, *kod som*, *kod pajdem* namiesto *kocom*, *kot pajdem*, *vaz* namiesto *vas* (voz) a pod.. Spodobovanie a splývanie spoluhlások však naďalej zachovávam na začiatku a vnútri slov, napr. *dectvo*, *opchod*, *ftodi*, a tiež pri písaní predložiek ***s, z, so, zo, v, f,*** napr. *s nich*, *so mnó*, *f né*, *s nima* (ale aj *z volmi*, *z vozom* a pod.), keďže v tomto prípade ide najmä pred osobnými zámenami o svojské tvary charakterizujúce gemerské nárečia (v niektorých slov. nárečiach sú totiž aj tvary *z ňich*, *v ňej* tak aj v spis. výslovnosti, *zo mnu*, *z ňima*, príp. i *zos tej* tak napr. vo východoslov. nárečiach). Ostatné znaky zachovávam: nepoužívam literu (grafému) „*y*", nahrádzam ju literou „*i*", napr. *kim*, *midlo*; mäkčeň zapisujem všade tam, kde sa vyskytuje, napr. *ťia*, *baňík*, ak pri spoluhláske mäkčeň chýba, výslovnosť je tvrdá, napr. *nesla*, *prídem*. Ponechávam zapisovanie hlások *ch*, *dz*, *dž*, používaných v čitateľskom prepise. Kolísavú výslovnosť *u/v* v slovách ako *ďiavka*, *chliav* zapisujem ako ***v***, pretože sa domnievam, že táto výslovnosť je bližšia viac k pernozubnému **v** ako k obojpernému **u**. Niektoré opakovania (slov, textu), kazy reči či odbočenia od témy som do textu neumiestnil. Podčiarknutý znak *ä* znamená široké *ä* s dĺžňom, napr. *poräd̲ok*.

pokračovanie z RON č.5/2008

Neviam, kelo som mohla mad roki, bulo to vo vojne, vo fronte. Brad mál kelo, ďesäd-edonádz roki a jä̲ som mohla mat trinác? Tak trinác-šternác. A bulo nám treba iz na drevo. Z volmi, z vozom. No a otec chodeli na baňu, ta povedali nám: Deti mojo, chote, pódá, do Bušini, višikujte mi voli z vozom a jä̲ prídem z baňi, ta vibehnem za vamí. Dobre, ta mi tajšli, takia deti. A ešte sä nám aj vaz rospojal tam, visoko-visoko, uš pot Strosí. No ale darme zmo buli malí alebo mladí, ale zmo vedeli si to poradit, no. Jä̲ som popotkladala skoro skali pot kolesá, bo to tak kuz do kopca a van ťia voli kuz hékal, a skoro zmo si tot klín založeli, no, a tag zmo si popraveli vas (voz). *No šekámo, šekámo, otedz nám nejdú. Otedz ag išli popred opchot (de je klup terás), partizáni prišli. Na víno, na pálenku. A chto išól popred opchot, každiho zhaltovali dnu, ta aj mojho oca tak, dnu. A oni museli tam but, kim tí sä nabaleli. A išli dló* (partizáni) *a tu mali, polä nich tam - pri Miškové stodole, mali koňä. Alebo aj dva. A to šitko nesli tam. No a otedz potom ag ich vipusteli, partizáni išli dló dedinó a oni sä pobrali tä̲t krížom šez zahradi, humná, tä̲ do té dolini. Prídú tam na koncu od zahradoch, akurát išli todi tí partizáni. Ťúj, ta lem sä skoro skrili do kríka, bo bi ich zaz lem buli zhaltovali. Jój, akí prišli prestrašení, ak prišli hor do kopca, tam - pot planinó. Jój, deti mojo, deti mojo, šva sä mnä stálo! A tag nám vikladali, že ak pochodeli.*

Za Maďarského štátu

To tag bulo, že dali hranicu tu (= na rázcestí), *hor, po hlavné. No a viate, to naší baňici mali robotu lem tam za hranicó* (v Rudnej), *aj mesto, no ta to de bi zmo buli chodeli! No ta tu edňia staria ženi sä pobrali po dedine, no, ťia tepše si zobrali a búchali po tepšoch a zvolávali luďí a krezanténi zmo naterhali, a tag zmo tajšli hor. A do financoch skali metali a šva, bo financi uš tam buli, na hranici. No a nastelo, nastelo, toto sä ako manifestovalo, že potom tú hranicu dali tam, za dedinu. Tagže zmo uš potom patreli gu Maďarom. V Maďarskom štáte zmo už buli. Ta jä̲ viam po maďarski aj písat, aj šítat, šitko. No. A tä̲ až hin na Betlä̲r bula hranica.*

Aj vojáci tu bívali, tam buli ubitovaní hor - na Hostincu. A edon starí mi rospráväli z Genšä, že prišli šez hranicu tä̲to. Ta búl mladí ešte parobok, to mi rospráväl nedávno, teráz rok to bulo. A mi tag rosprávä̲: Jój, viaž Marin, jä̲ som, pódá, velé razi prejšól šes tú hranicu tä̲, pódá, popod medzu, ponad mlín. A prišli zmo tu, pódá, do Šengläräd̲, bo tetka ot Šengläräd̲ buli z Genšä. A (hovorí): *Tetko, požište nám päť pengéje... A osemďesä̲t filére, pódá, stálo liter víno. Dáridó, víborňia víno. Dvä̲ buli tí Genšäne. A oni sä f keršme popili, zašnúli si spiavat, že: Hej, Slováci, ešte našä̲ slovenská reč žije! Ta ich pobrali a tam ich odvezli gu tim vojácom na Hostincu. Ta tam, pódá, to drevo píleli, pódá, a na druhí den nás pusteli.*

Aj jä̲ som chodela šez hranicu. V noci, vešiar. Mali zmo takú roďinu ďalšú tam v Bistrom a mi zmo dostávali, no otedz buli baňík, ta mi zmo dostávali takia prídele tu dávali baňícom. No šitko, skrátka - i mas, i múku, i midlo. No a tam to ako chibälo dašva tam, v Bistrom, to oni horši stáli, bo to Slovänsko, samostatňia Slovänsko bulo uš potom. Nestálo barz dobre. No ta jä̲ som tam tak fše im daž odnesla a oni mi zas kúpeli lebo sveter, lebo hantúšku, lebo takia tam daš sä dalo lepši kúpit. Ta tag v noci. Popod medzu a hibaj.

Pohľad na zaujímavý dom Foto: Dr. Sabo

UZNESENIE OZ, AKCIA

Uznesenie

z 13. zasadnutia obecného zastupiteľstva, ktoré sa konalo dňa 15. 12. 2008

Obecné zastupiteľstvo v Rakovnici:

berie na vedomie:

- overovateľov zápisnice Zuzanu Osifovú a Ing. Miroslava Genčiho,
- správu HKO na mesiace október november,

schvaľuje:

- program rokovania,
- programový rozpočet obce na rok 2009,
- VZN č. 2/2008 o miestnych daniach a miestnom poplatku za KO a drobný stavebný odpad na území obce Rakovnica,
- Odpredaj pozemku parc. č. E 107/5 Miroslavovi Borošovi a Mgr. Lenke Borošovej za 3.000,- Sk za podmienky, že náklady spojené s prevodom nehnuteľnosti bude hradiť kupujúci,
- starostovi obce odmenu vo výške 10% štvrťročného platu starostu za obdobie III. Q 2008 za mimoriadnu iniciatívu vynaloženú pri príprave a realizácii projektov,

zriaďuje:

- škodovú komisiu v zložení: Predseda: Erika Genčiová, Mgr. Marta Gadušová, Ing. Miroslav Genči na riešenie odstránenia nedostatkov zistených následnou finančnou kontrolou.

vyhlasuje:

- voľby na funkciu HKO na funkčné obdobie na rok 2009 2015 v zmysle zákona.

V Rakovnici 16. 12. 2008.

Ing. Ondrej Lorko
starosta obce

Mikulášska zabíjačka

Klub podnikateľov v Rakovnici a ich priatelia zorganizovali, zabezpečili a realizovali na Mikuláša originálnu, tradičnú zabíjačku. Úlohy boli perfektne rozdelené. Každý vedel, čo kde a ako má robiť, aby výsledok bol taký, aký má byť.

Prasa primeranej veľkosti naši odborníci opálili, umyli, očistili a postupne rozoberali a medzitým v pripravených kotloch sa zohrievala voda. Nová udiareň čakala na hotové výrobky.

Opaľovanie je umenie

S úsmevom to ide lepšie

Práca išla od ruky všetkým zainteresovaným. Videli sme ako odborne, zručne porcovali mäso, pripravovali výrobky. Čo sme mohli ešte vidieť a cítiť. Všetko vrátane vôní, vtipných poznámok, dobrej nálady, ktorú posilňovala originálna medovina, špeciálne upravená slivovica, punč.

Majstri sa od ostatných odlišovali zásterami s nápisom „Mikulášska zabíjačka Rakovnica 2008." Ich pomocníci mali tričká s podobným nápisom. Neodmysliteľnou dekoráciou boli Mikulášske čapice, ktoré im pristali.

Postupne sa vyrábali klobásy, jaternice, papriková slanina, škvarky. Opekalo , grilovalo sa. Všetko bolo neodolateľné, lákavé. Každý účastník, náhodný okoloidúci, občania obce mali možnosť zo všetkého ochutnať za symbolické ceny.

Po vydarenej Magdalénskej zábave, prezentácii gulášmajstrov do venca jedinečných podujatí pribudla Mikulášska zabíjačka. Podnikatelia ukázali, že sú šikovní, schopní akcie vymyslieť, zabezpečiť a realizovať. Vytvárať zaujímavú a príjemnú atmosféru. Spríjemňovať život.

-sadr-

Chutilo každému Foto na str:Dr.Sabo

ŠPORT

Nádejný futbalista, hokejista

Robí mu to potešenie, radosť z pohybu, baví ho to, je vo svojom „živle". V skratke takto by sme mohli charakterizovať vzťah k futbalu, hokeju, ale aj stolnému tenisu Štefana Murzu ml.

Jeho čas je presne zadelený. Prvá je škola a potom šport. Tréningy, hry, súťaže sú temer na dennom poriadku. Začneme futbalom, ktorému sa venuje od siedmych rokov. Najprv bol v mladšom a teraz je v staršom doraste. Pôsobil v Rožňave a od roku 2007 hrá za Gemerskú Polomu. Vďaka rovnako oddaným športovcom sa v roku 2008 umiestnili na 3. mieste v okresnej súťaži. Je schopný obsadiť každú pozíciu. Dobre sa cíti ako pravý obranca.

Zima patrí hokeju a aj ten mu je veľmi blízky. Venuje sa mu od roku 2004 v Rožňave kedy hral za mladších žiakov. V súčasnosti reprezentuje starších žiakov. V roku 2007 sa v okresnej súťaži umiestnili na piatom mieste. Podľa uváženia trénera zahrá na pozícii, ktorú mu pridelí.

Boli sme zvedaví v čom je tajomstvo jeho športového úspechu i oddanosti športu. „Vzorom i príkladom je môj otec, ktorý je aktívnym športovcom. On ma citlivo, premyslene a príkladne viedol i vedie" poznamenal Števo. „Otec hrával futbal i hokej a i dnes sa im venuje. Jemu ďakujem za podporu, pomoc, povzbudenie, dobré rady", doplnil. Štefan Murza st. jeho slová potvrdil. „Synovi venujem veľa času. Mám radosť z toho, že má úspechy. Teší ma aj to, že mu môžem odovzdať svoje skúsenosti" poznamenal na doplnenie.

My len môžeme konštatovať, že Števo je šikovný, uznávaný hráč, ktorý má pred sebou sľubnú kariéru. Podmienky na to má veľmi dobré. Výborné zázemie a podpora v rodine ho motivuje a povzbudzuje k vyšším výkonom.

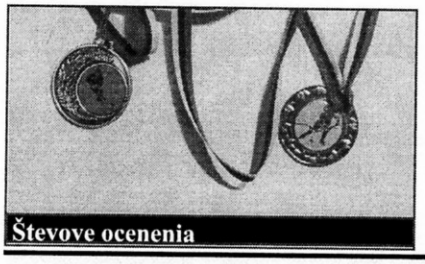

Števove ocenenia

TJ Baník Rakovnica

Futbal

Vo futbalovom ročníku 2008/2009 štartuje naše mužstvo v II. triede okresnej súťaže za účasti štrnástich mužstiev. V jesennej časti súťaže skončilo na desiatom mieste, keď malo bilanciu v trinástich zápasoch päť víťaztiev, jednu remízu a sedem premiér, skóre 50:36 a získalo šestnásť bodov.

Výsledky jesennej časti 2008

10. 08.	**Rakovnica** - Honce Góly: T. Viola, L. Lőrinc Hralo sa na ihrisku v Gemerskej Polome, kvôli trestu z predchádzajúceho ročníka.	2:4
17. 08.	Kečovo - **Rakovnica** V 1 polčase boli vylúčení naši hráči Lőrinc a Bodor	5:0
24. 08.	**Rakovnica** - Mladosť Brzotín Góly: L. Fabián 2, F. Čapó, Š. Domik, Ľ. Sedlák, T. Kuchta, F. Fabian, M. Gejdoš	8:1
31. 08.	Rožňavské Bystré - **Rakovnica** Gól: Ľ. Sedlák	6:1
07. 09.	**Rakovnica** - Nižná Slaná Gól: F. Čapo	1:1
14. 09.	**Rakovnica** - Slavošovce Góly: F. Čapó, M. Gejdoš, Š. Domik	3:1
21. 09.	Jovice - **Rakovnica** Gól: Š. Domik	5:1
28. 09.	**Rakovnica** - Hrhov Góly: L. Lőrinc 4, F. Čapó 3, M. Gejdoš, Ľ. Sedlák, Š. Domik, Š. Hrnčiar	11:0
05. 10.	Drnava - **Rakovnica** Gól: vlastný	2:1
12. 10.	**Rakovnica** - Čoltovo Góly: L. Lőrinc 6, Ľ. Sedlák, F. Čapó, Š. Ciberaj	9:1
18. 10.	Kovstav Rožňava - **Rakovnica** Gól: J. Rabas	4:1
26. 10.	**Rakovnica** - Bohúňovo Góly: L. Lőrinc 5, F. Čapó 3, M. Gejdoš, L. Rabas	10:1
02. 11.	Kružná - **Rakovnica** Góly: L. Lőrinc, F. Čapó	5:2

Ľuboslav Sedlák

Rakovnické obecné noviny *Vlastník: Obec Rakovnica * Vydáva: Obec Rakovnica * Periodicita: Štyrikrát ročne a ďalej podľa potreby * Registrácia: Ministerstvo kultúry SR EV 1141/08 * Redakcia: Obecný úrad, Rakovnica, č.150, tel.:058/7883500, fax: 058/7883500, e-mail: obec.rakovnica@fz.sk * Šéfredaktor: Dr. Jozef Sabo, CSc.- mobil - 0902966093 * Zástupca: Mgr. Ladislav Fabián * Technický redaktor: Slavomír Elexa (slavexa@seznam.cz) * Redakčná rada: Ružena Hudecová, Maroš Lešták, Slavomír Elexa, Katarína Nociarová, Ľuboslav Sedlák * Tlač: Polygrafia O&S, s. r. o., Slavošovce * Náklad: 200 výtlačkov* Distribúcia: Zadarmo do všetkých domácností v Rakovnici * Neprešlo jazykovou úpravou * Redakcia si vyhradzuje právo články redakčne upraviť, krátiť alebo neuverejniť. Uverejnené príspevky nehonorujeme*Nevyžiadané rukopisy nevraciame a nearchivujeme*Články nemusia vyjadrovať stanovisko redakcie* Vyšlo 25. 1. 2009.